

PRIRODOPISNA ZBIRKA KR. VELIKE GIMNAZIJE U OSIJEKU I PODRIJETLO NEDAVNO DAROVANIH IHTIOLOŠKIH PREPARATA MUZEJU SLAVONIJE

Stručni rad

UDK 069:597(497.5 Osijek)

SANJA VIDOVIĆ

Muzej Slavonije Osijek

Trg sv. Trojstva 6

HR-31000 Osijek

U radu je prikazan razvoj prirodoslovne zbirke Kr. velike gimnazije prema godišnjim gimnazijskim izvješćima

UVOD

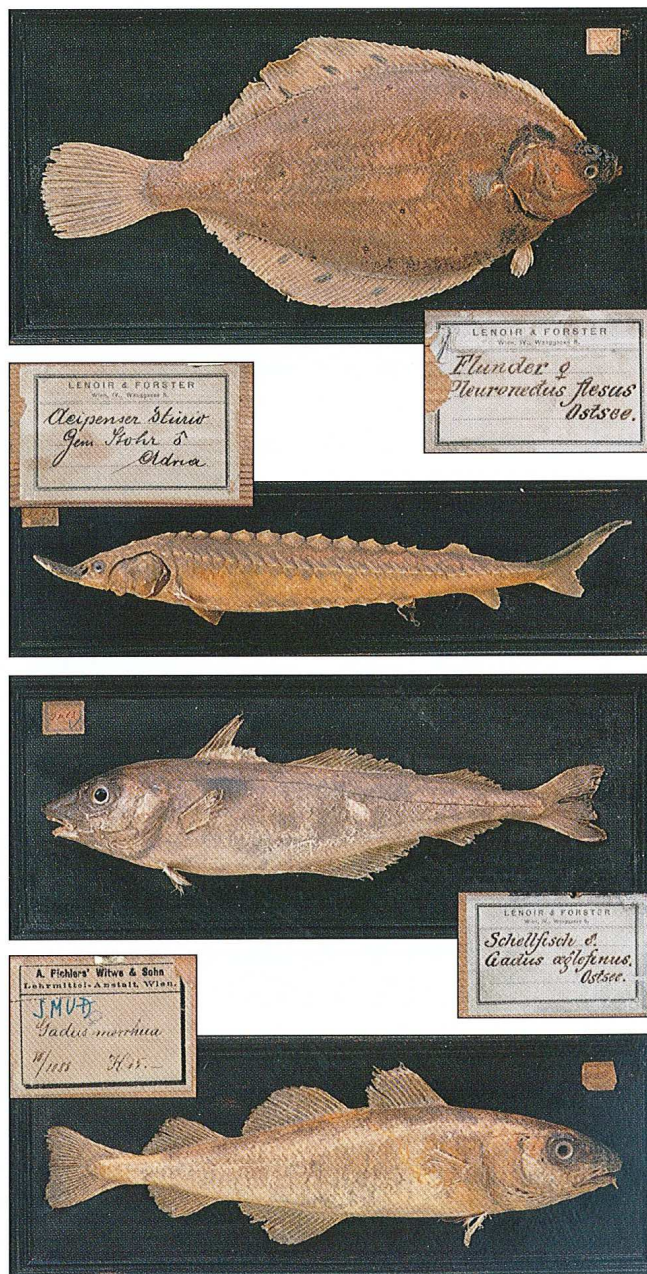
Na istraživanje ove teme potaknula me jedna donacija. Naime u ožujku 2004. g. ravnatelj osječke Ekonomske škole prof. Zvonko Klobučar darovao je Prirodoslovnom odjelu našega muzeja četiri dermoplastična preparata iverka, kečige i dviju vrsta bakalara.

Kako se preparati, prema podacima koje sadrže, mogu smjestiti na prijelaz iz 19. u 20. st., a Ekonomska škola nalazi se u zgradi bivše Velike kraljevske gimnazije, pretpostavila sam da je riječ o preparatima koji potječu iz njezine Prirodopisne zbirke. Tu pretpostavku nastojala sam provjeriti uvidom u godišnja gimnazijska izvješća dotične ustanove i usporedbom s predmetima iz prirodoslovnih zbirki koji su joj sigurno pripadali.

Velika kraljevska gimnazija u Osijeku i njene škole slijednice

Velika kraljevska gimnazija najstarija je i najuglednija osječka gimnazija koja je djelovala od 1729.-1929. g. s prekidom od 1737.-1765. g.¹ Godine 1883. uselila je u

1 " O toj gimnaziji pisalo se više nego o ostalim gimnazijama, ali ni izdaleko onoliko koliko bi trebalo, s obzirom na ulogu koju je odigrala u životu Osijeka i Slavonije. (Firinger, Kamilo: Osječka gimnazija (1729-1929.). // Život i škola: list za odgoj, prosvjetu i kulturu. God. 5, br. 7-8, 1956.; Matić, Tomo: Osječka humanistička gimnazija od osnutka do godine 1848.: prilog za povijest srednjih škola u Hrvatskoj. // Rad JAZU, knj. 257; Razreda historičko-filologičkoga i filozofičko-juridičkoga, 115. Zagreb, JAZU, 1937.; Sršan, Stjepan: Osječka gimnazija 1729. do 1945. godine. // Gimnazije u Osijeku (1729-1995.).: HAZU, Zavod za znanstveni rad Osijek, Osijek, 1996.) Prema tiskanim redovima predavanja, klasifikacijskim popisima učenika i godišnjim izvještajima o radu, gimnazija je imala ove nazive, koji su se do 1848. godine pisali na latinskom, a u vrijeme apsolutizma od 1855. do 1860. godine na njemačkom: Kraljevska gimnazija osječka, Ces. Kr. Gimnazija osječka, Ces. Kr. Državna gimnazija osječka, od 1862. do 1925.

novu dvokatnu historicističku zgradu na glavnom tvrđavskom trgu, Trgu sv. Trojstva (koju je projektirao arhitekt Herman Bollé iz Zagreba). Velika kraljevska gimnazija podignuta je o trošku grada Osijeka na zemljištu koje je darovao biskup Josip Juraj Strossmayer. Prestankom rada ove gimnazije 1929. g. cjelokupnu imovinu naslijedila je Ženska realna gimnazija. Osim školske zgrade naslijeden je namještaj, učila, te učenička i nastavnička knjižnica s više od 6.000 knjiga.² Ženska realna gimnazija 1945. g. promijenila je naziv u Druga gimnazija (ženska), a od 1957. g. se zvala Gimnazija Sare Bertić od koje je razdvajanjem nižih i viših razreda nastala Osnovna škola Antun Mihanović i Gimnazija Ivo Lola Ribar.

Danas u zgradi bivše velike gimnazije djeluje Ekonomska škola. Postoji dakle velika vjerojatnost da je Ekonomska škola prilikom svog useljenja u zgradu zatekla i prirodopisne zbirke.³

Neupitno je da iz velike gimnazije potječu stara prirodopisna učila sačuvana u osnovnoj školi Antuna Mihanovića jer je na nekima i danas pečat osječke Velike kraljevske gimnazije.

U biološkom kabinetu te škole osim atlasa s pečatom gimnazije čuva se i veći broj malakoloških primjeraka, životinjskih mokrih i suhih preparata, paleontoloških i geoloških primjeraka, modela i drugih učila.⁴

godine Kraljevska velika gimnazija u Osijeku, a od 1925. do 1929. Državna gimnazija u Osijeku. U radovima ta gimnazija u 20. stoljeću, najčešće se naziva humanističkom kako bi je se razlikovalo od drugih, realnih gimnazija. Službeni naziv za tu gimnaziju najdulje je bio Velika gimnazija (1862-1925.). Pod tim nazivom vodi se i arhivska grada o toj gimnaziji u Državnom arhivu u Osijeku." Radman, Ljuba: Pregled razvoja osječkih gimnazija od 1729. do 2000. godine, u: Martinčić, Julijo (ur.), *Gimnazije u Osijeku : ravnatelj, profesori i maturanti : 1729-2000.*, Zagreb, Osijek 2001., 9-38.

2 Ljuba Radman, isto, str. 19

3 Danas u Ekonomskoj školi nema podataka o porijeklu darovanih primjeraka.

4 Zbirka je u školu dospjela zahvaljujući prof. Jadranci Radovančević koja je primjerke pronašla na tavanu Židovske općine u čijoj je zgradi nakon Drugog svjetskog rata djelovalo više osječkih osnovnih i srednjih škola. Sudeći po pronađenim učilima s gimnazijskim

kojoj bi od ovih gimnazija pripadala preostala stara prirodopisna učila.⁵

Razvoj prirodoslovne zbirke Kr. velike gimnazije prema godišnjim izvješćima

Sljedeće sačuvano izvješće potječe iz 1852. g., a tiskano je na hrvatskom jeziku.

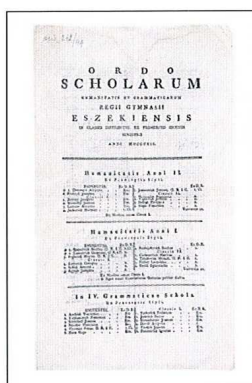
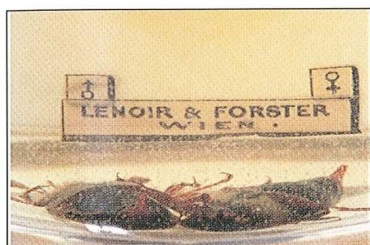
U II. gimnaziji sačuvan je, također, dio učila koja upućuju na mogućnost da potječu iz zbirke Velike kraljevske gimnazije ili iz osječke Velike realke, jer su za Šuvarove reforme školstva sve osječke gimnazije bile ujedinjene, a nakon 1990-tih ponovo razdvojene pa se ne može točno utvrditi

Osim donacije i ovo me otkriće potaklo na daljnje istraživanje ove teme pa sam pregledom godišnjih izvješća Velike kraljevske gimnazije stekla uvid u njenu veličinu, te kontinuitet i način njezinog povećanja. Većina Izvješća čuva se u Muzeju Slavonije u Osijeku.⁶ Najstariji sačuvan potječe iz 1812. g., nakon čega iz prve polovice 19. st. postoje još iz godina: 1819., 1821., 1822., 1824., 1826., 1829., koji su tiskani na latinskom jeziku.

pečatom možemo pretpostaviti da su i druga prirodoslovna učila iz iste gimnazijske zbirke. Tome u prilog ide i činjenica da u I. osječkoj gimnaziji, koja je pravna slijednica Velike kraljevske gimnazije, nema drugih prirodoslovnih učila unatoč vrlo staroj i bogatoj tradiciji ove škole.

5 Kontaktirajući kolege u osječkim osnovnim i srednjim školama, saznala sam da drugdje ne postoje stara prirodoslovna učila, no moguće je da se poneko od njih nalazi odloženo na tavanu nakon što je prestalo služiti u nastavi.

6 Gimnazijska su izvješća tijekom Drugog svjetskog rata, kao i dio gimnazijske knjižnice, u osječki muzej dospjela zalaganjem kustosice dr. Danice Pinterović, koja je ranije predavala na gimnaziji. Zahvaljujem mr. sc. Ljubi Radman, koja je istraživala razvoj osječkih gimnazija, na korisnim informacijama.

Tekst izvješća o prirodopisnoj zbirci Velike kr. gimnazije od 1854. do 1909.⁷

1854.

IV. Prirodopisna sbirka.

Prirodopisna sbirka ustanovljena je istom tekuće godine, i podigla se je uz prinesak dobrovoljni:

G. Heszki, graditeljstva za Slavoniu upravitelj rudinah 50 komadah. G. Josip i Josefa Vetter školjkih 30 kom. G. Mravrak ovogradski ranarnik u 2 staklena pokrivena ormara sbirku lepirovah od 222 kom. G. Drag. Lehmann knjigotëržac rudinah 15 kom. G. Ladislav Molnár, lekarnik rudinah 8 kom. V. O. Dam. Kirchmayer rožičie vèrnjaka. G. Heller lekar morškoj konjica i 3 puža. G. Himmel učitelj 1 kamen od staro-rimske sgrade u Sremu i više komadah rudinah u staklenima posudicama. O. Menyei Skender 1 salamandru, različitih kukacah 32 i raznovestnih lepirovah 8 kom. Isidor Schauchtiz rudinah 15 kom. Mavrak Ante učenik 6. razreda rudinah 10. kom. Herning Adolfo učenik 3. razr. rudinah 3 kom. Ferdo Blau učenik 2 razreda rudinah 3 komada. Klokočević Imbro učenik 3. razr. rudinah 5 kom. Josip Heller učenik 5 razreda puževah 3 kom. Petar Modesti učenik 5. razreda rudinah 4 kom. Franjo Knitl učenik 5. razreda rudinah 6 kom. O. Gavro Schilhabl gimn. učitelj rudinah 15 kom. –

Osim ovde imence navedene ima i druge gg., koji su što za prirodopisnu što za novčarnu sbirku prineli, nu iz čednosti radi su da se neimenuju. –

Fizikalni strojevi nabavljeni su stranom iz kamatah glavnice od 5000 for. srebr. od prisvetlog g. biskupa Josipa Strossmayer-a ustanovljene za potrebite fizikalne sprave, stranom iz blagajne slavnog grada Osieka.

1861-62.

4. Prirodopisne sbirke.

a) Nerastlinah imadè gimnazija koncem god.

1859./60.....760

komadah.

Poklonjeno..... 44 “

Gimnazija dakle ima svega.....804 komada
i 3 kutijce jantara i bocu porculanače.

Od ovih 44 nerastlinah pokloni učitelj g. J. Pexidr 6, g. Josip Vetter 38 komadah.

Osim tog ima 151 ledačnik kalupah i to 60 od drveta i 91 od liepenke.

b) Okaminah bješe koncem god. 1859./60

.....182 komada

Ove god. poklonio je g. Josip Vetter..... 2 “

Svega.....184 komada.

c) Nerastlinskih bojah ima gimnazija 8.

d) Sisavacah bilo je god. 1859./60. .... 10 komadah

Poklonjeno..... 2 “

Svega..... 12 komadah.

Ljekarnik g. Stjepan Deszàthy pokloni vuka, g. Eduard Strobach mladu srnu. Osim tog ima gimnazija okostnicu čovjeka i 3 lubanje, kao i 2 kom. mamudove vilice.

e) Pticah bilo je koncem god. 1859./60

.....107 komadah

Poklonjeno..... 14 “

Svega..... 121 komad.

Od ovih poklonio je g. Josip Vetter 10 kom.; g. J. Mavrak, Josip Janković, E. Eskaloni po 1 kom.; učenik II. razreda Gustav Breitenfeld 1 kom.

Osim tog ima 1 okostnica od lastavice, 1 gnjezdo, 9 ptičjih jajah i 10 poklonjenih od g. Josipa Vettera.

f) Plazavacah ima 18 komadah, osušeni zametak krokodila (psoglavke) i 11 gušteričkih jajah; 1 svlak od zmiije, što je g. Josip Vetter o. g. darovao.

g) Ribah ima 4 kom., od kojih je jedan g. Josip Vetter o. g. poklonio.

h) Gmiževah ima 1834 kom.; kutijca crvičinah (coccinellah), 1 stršenjak i 1 osinjak.

i) Lašturah ima 2192 kom. Od ovih su o. g. poklonili g. Josip Vetter 6 kom., učenik III. razreda Ljudevit

⁷ Prema sačuvanim gimnazijskim izvješćima koji se čuvaju u fondusu Muzeja Slavonije u Osijeku

Reiner 1 veliki kom.

k) Osim tog ima 24 štipavca, 1 strigaču (morski rak), 1 osmeronožca (*octopus vulgaris*), 4 pijavice, 3 krastače (*Seestern*), 1 ježinca (morskog ježa), 12 koraljkih. Prošle god. poklonili su presvietli g. baron Gustav Hilleprand Prandauski 1 strigaču; g. Josip Vetter 1 morskog konjića.

l) Osim tog ima gimnazija 1 utrobnu rakranu, 2 mjehurna kamena, 1 pravo biserovo zrno.

m) Biljevnik ima 1045 kom. Od ovih pokloni učenik VI. razreda Vilím Nepomucki 88 kom. morskog bilja.

Osim tog ima 21 kom. razna voća, 2 korena, 26 kom. razna vjenčićna listja, 3 kom. borića (*Tannenwedel*), 1 kom. morskoga luka, 4 američanska žira, 1 američanski orah.

Ove god. pokloni g. Josip Vetter 1 kom. mašine, 3 gljive, snopčić travulje (*Seegras*), 1 kom. kaučuka.

n) Raznih vrstih drvetah ima 136 kom., od kojih su ove god. poklonili g. Josip Vetter 1, učenik VIII. razreda Juliojo Löwenthal 2 komada.

o) Prirodopisne slike. Od ovih ima gimnazija 99 pregledalah, "physiotypiu plantarum austriacurum"; "Mineralreich in Bildern" von Kurr, prirodopisni atlas k prirodopisu od Bischofa, Bluma itd.; prirodopisni atlas od Dra. Karla Arendta i prirodopisni atlas Hölzelov za porabu gimnazijah i realkah u 2 primjerka.

1862-63.

4. Prirodopisna sbirka.

a) Rudah imade gimnazija koncem godine 1861/2 .....804 kmd.

Ove godine poklonjeno..... 60 "

Gimnazija ima daklem koncem ove godine svega .....864 "

onda tri sklopičice jantara i bocu porculanače.

Od poklonjenih 60 komadah rudah darovao je g. J. Adler, katastralni mernik, 54 kmd., g. J. Pivac, gradski ranarnik, 5 kmd., a Makso Fuchs, učenik II. razr., 1 kmd.

b) Okaminah bede koncem školske godine 1861/2 .....184 kmd.

Ove godine poklonio g. J. Adler, katast. mernik ..... 3 "

Svega skupa.....187 "

c) Ove godine darovao je gimnaziji g. Hugo Meixner, gimn. poslužnik, 8 komadah nalik na dragulje izbrušenog stakla.

d) Rudnih mástilah ima gimnazija od prije 8 komadah.

e) Sisarah ima gimnazija 12 komadah, onda koštur od čoveka i 4 lubanje, od kojih je jednu, i to mačju lubanju, ove godine poklonio Stepan Pettar, učenik III. razr.

f) Ptichah bilo je koncem godine 1861/2 .....121 kmd. Ove godine poklonili su Ilija Bèrnčić i Makso Fuchs, učenici ..... 3 "

Koncem ove godine ima ih svih skupa

.....124 "

Još ima i 1 okostnica od lastavice, 1 gnjezdo i više pričjih jajah.

g) Vodozemacah ima 18 komadah; onda osušen zametak krokodila, 11 gušteričjih jajah, 1 svlak zmijski.

h) Ribah ima od prošle godin..... 5 kmd.

Ove godine poklonio je učenik V. razr. Mijo

Spitzmüller ..... 1 "

Skupa..... 6 "

i) Kukacah ima gimnazija 1834 kmd., onda sklopičicu cèrvacah, 1 stèršinjak 1 osinjak.

k) Ljušturah i puževih kućicah imade 2192 kmd.

l) Gimnazija ima 24 štipavca, 2 rakovice, 1 hobotnicu, 4 pijavke, 1 morskou ježinu, 3 morske zvezdice, 12 koraljah.

m) Takodjer ima gimnazija 1 utrobnu rakranu, 2 kamenca, 1 pravo biserovo zèrno.

n) Biljevnik ima 1050 komadah; onda 26 komadah različita ploda, 2 korena, 1 lukovicu morskog luka, 3 kitice borovih igalah. – Ove godine darovao je g. Josip Vetter 75 kmd. morskoh bilinah. Biljevnik ima daklem koncem ove školske godine 1125 komadah.

o) Raznovèrstnoga dèrvetja ima gimnazija od lanjske godine 136 komadah.

p) Prirodopisne slike. Od njih ima gimnazijah 78 listovah, 5 atlasah (10 sv.), i to: "physiotypia plantarum austriacurum", "Mineralreich in Bildern" von Kurr, "Naturgeschichtlicher Atlas zur Naturgeschichte" von Bischof, Blum itd., "Naturgeschichtlicher schulatlas" von Dr. Karl Arendts i "Naturgeschichte Schulatlas für k. k. Gymnasien und Realschulen" von Hölzel.

r) Od prije ima gimnazija 151 komad ledaènih naličakah, i to 60 dèrvenih 91 iz bugačice slepljenih.

1865-66.

4. Prirodopisna sbirka.

a) Rudah ima ta sbirka od lanjske godine

.....864 komadah.

Ove godine darovaše g. N. Raiman, lekar
..... 1 “
Koncem školske godine 1865/6. ima ovega
.....865 “

b) Okaminah ima od lanjske godine ....197 komadah.
Ove godine poklonio je Slav.
Flambach, učenik II. razr..... 15 “
Koncem godine ima dakle svega.....212 “

c) Rudnih mastilah ima gimnazija
od prije ..... 8 komada.

d) Sisarah ima od prošle
školske godine ..... 22 komadah.
Ove godine darovao je:
Oto Marinović, učenik I. razr ..... 1 “
Koncem godine 1865/6. ima svega .... 23 komadah

e) Ptichah ima od prije ..... 189 komadah.
onda 1 koštur od lastavice, više ptičjih jajah i
gnjezdah.

f) Vodozemah ima od lanjske godine.... 19 komadah.

g) Ribah ima od godine 1864/5 ..... 18 komadah.

h) Kukacah ima gimnazija od prije.... 1894 komadah.
onda šklopičicu červacah, 1 stëršenjak i 2 osinjaka,
zatim 24 štipacah.

i) Korepnjakah ima od lanjske godine ... 6 komadah.

k) Pijavkah ima od prije..... 4 “

l) Ljušturah i puževih kućicah ima od
godine 1864/5 .....2346 “

Ove godine poklonio je M. Kolarić,
učenik II. razr ..... 20 “
Koncem školske godine 1865/6.
ima dakle .....2366 “

Osim toga ima gimnazija hobotnicu, porusnik i
ladjicu.

m) Zrakašah ima od lanjske godine.....6 morskih
ježinah i 9 morskoh zvezdicah.

n) Koraljah ima od godine 1864/5 ..... 22 komada.

o) Sbirka ima još: 1 utrobnu rak-ranu, 2 kamenca, 1
pravo biserovo zërno.

p) Biljevnik ima od lanjske godine .... 1198 komadah.
Ove godine darovao g. Juraj Penz,
gimn. profesor,..... 50 “
i g. Julij Vidaković..... 50 “
Ima dakle svega.....1298 “
Osim toga ima 26 kmd. različita ploda, 2 korena, 1
morsku lukavicu, 1 trud, 3 kitice borovih igalah.

r) Raznovèrstna dèrvetja ima od negda
..... 136 komadah.

s) Prirodopisne slike. Od njih ima od lanjske godine
78 listovah, 9 atlasah (14 svezakah.)

t) Ledačnih naličakah ima od prije.....dèrvenih 60 a
iz bugačice 91 kmd.

Ove godine darovao M. Brošan, VI. razr
.....” - a “ “ 10 “
Svega .....“ - a “ “ 101 “

u) Stakla izbrušena nalik na dragulje ima od
negda..... 8 komadah.

1866-67.

3. Prirodopisna sbirka ima od prije 1 koštur od
čoveka, 23 kom. sisarah, 189 kom. pticah, 19 kom.
vodozemacah, 18 kom. ribah, 1884 kom. kukacah, 24
kom. štipovacah, 6 kom. korepnjakah, 4 komada čèrvih,
2366 kom. ljušturah i puževih kućicah, 4 ina mekušca, 15
kom. zrakašah, 22 kom. koraljah, 1298 kom. bilja, 136
kom. dèrveća, 865 kom. rudah, 212 kom. okaminah i 161
kom. ledačnih naličakah. Ove godine poklonio je učenik
V. Margold a izpunio g. Eskaloni 1 pticu, učenik L.
Kufmüller 2 ribe, 1 raka, 25 ljušturah i puževih kućicah,
2 kom. sipovine, 1 mors. ježinu i 1 mors. zvezdicu a g.
tèrgovac P. Foller raznovèrstna semenja. Kupljeno je
pako iz gradskoga prineska 16 čèrvih-utrobnjaka i 37
kom. rudah.

1867-68.

3. Prirodopisna sbirka ima od prije 1 koštur od
čoveka, 23 sisara, 190 pticah, 19 vodozemacah, 20 ribah,
1884 kukca, 24 štipavca, 7 korepnjakah, 20 cervih, 2391
ljušturu i puževu kućicu, 4 ina mekušca, 17 zrakašah, 22
koralja, 1298 bilinah, 136 kom. dèrveća, 902 kom. rudah,
212 okaminah, 161 ledačni naličak, i raznovèrstna
semenja. Ove godine poklonio je g. Eskaloni 4 izpunjene
ptice a 1 Sam. Spiller učenik III. razr., koju je g. Eskaloni
izpunio; onda M. Dugački, učenik VII. razr. 1 školjku.
Kupljeno je pako iz lanjskoga gradskoga prineska
morskih ribah i mekušacah 35 kom.

1868-69.

3. Prirodopisna sbirka ima od prije 1 koštur od čoveka,
23 sisara, 195 pticah, 19 vodozemacah, 50 ribah, 1884
kukca, 24 štipavca, 7 korepnjakah, 22 čèrva, 2392 ljušturu
i puževe kućice, 7 inih mekušacah, 17 zrakašah, 22
koralja, 1298 bilinah, 136 kmd. dèrveća, 902 komd.
rudah, 212 komd. okaminah, 161 ledacni naličak i
raznovèrstna semenja. Ove godine poklonio je g. Makso
Karojlović Brondolovski, lekar, 70 bilinah; g. Stepan Ilić
financ. činovnik, 2 rude; Luka Margetić, učenik VIII. razr.
114 leptirah; Iosip Chadima, učenik VII. razr., 1 ribu.

1869-70.

3. Prirodopisna sbirka ima od prije 1 koštur od čoveka,

23 sisara, 195 pticah, 19 vodozemacah, 50 ribah, 1998 kukacah, 24 štipavca, 7 korepnjakah, 22 cerva, 2392 ljuštura i puževe kućice, 7 inih mekušacah, 17 zrakašah, 22 koralja, 1368 biljinah, 136 kom. derveća, 904 kom. rudah, 212 kom. okaminah, 161 ledačni naličak i više raznovrstna semenja. Ove godine kupljeno je iz gradskog prineska 1 okostnica od mačke, 1 od kokoši, 1 od zmije, 1 od šarana, 3 vodozemca, 3 korepnjaka i 1 zrakaš.

1870-71.

3. Prirodopisna sbirka ima od prošle godine koštur od čoveka, mačke, kokoši, zmije i šarana, 23 sisara, 195 pticah, 22 vodozemca, 50 ribah, 1998 kukacah, 24 štipavca, 10 korepnjakah, 22 cerva, 2392 ljuštura i puževe kućice, 7 inih mekušacah, 18 zrakašah, 22 koralje, 1368 bilinah, 136 kom. derveća, 904 kom. rudah, 212 kom. okaminah, 161 naličak ledacah i više vrsti semenja. Ove godine poklonili su: tergovac g. A. Uhl 1 pticu; g. Franjo Koch, član sèrbskoga učenoga društva, 2 komd. rudah i 2 komd. bilja.

1871-72.

3. Prirodopisna sbirka imala je koncem prošle godine koštura od čoveka, mačke, kokoši, zmije i šarana, 23 sisara, 196 pticah, 22 vodozemca, 50 ribah, 1998 kukacah, 24 štipavca, 10 korepnjakah, 22 cerva, 2392 ljuštura i puževe kućice, 7 inih mekušacah, 18 zrakašah, 22 koralje, 1370 bilinah, 136 komadah derveća, 906 kom. rudah, 212 okaminah, 161 naličak ledacah i više vrsti semenja. Od tih prirodinah odstranjeno je kano silno oštećenih i za daljnu porabu neprikladnih i to: 3 sisara, 29 pticah, 1336 kukacah i 2 koralje. Ove su se godine iz primarine nabavila 2 vodozemca i 3 korepnjaka a na poklon je gimnazija dobila od Jurja Bujhera, učenika V. razreda, koštur od miša, od g. Josipa Mederšickoga 54 kom. ljušturah i puževih kućicah i od Ivana Stulhofer, učenika IV. razreda, 7 kristalografičnih naličakah.

Slavno gradsko poglavarstvo dalo je ove godine za gimnaziju o gradskom trošku dva velika ormara napraviti i njeke druge spremke shodnije urediti, tako da se sada fizikalne sprave i prirodine mnogo bolje smestiti mogu, te nisu onako kvaru i oštećenju izveržene kano prije.

1872-73.

3. Prirodopisna sbirka imala je koncem prošle godine koštura od čoveka, mačke, miša, kokoši, zmije i šarana, 20 sisarah, 147 pticah, 24 vodozemca, 50 ribah, 662 kukca, 24 štipavca, 13 korepnjakah, 22 cerva, 2446 ljušturah i puževih kućicah, 7 inih mekušacah, 18 zrakašah, 20 koraljah, 1370 bilinah, 136 komadah derveća, 906 kom. rudah, 212 okaminah, 168 kristalografičnih naličakah i više vrsti semenja. Ove godine su gimnaziji poklonili: ovdašnji lečnik Dr. Ant. Lobmayer priredjenu čovečju ruku; g. Ivan Santovac, ribar, jelenski rog; g. J. Uhl, gradjanin, 1 pticu; g. Josip Pruckner, gradjanin, 1 zmiju; Antun Reit, učenik VI. razreda, 84 kukca; Miroslav Virag,

učenik I. razr., 7 kukacah; gospodja T. Marinovićeva 40 bilinah; g. J. Komarek, štopski lečnik, 45 komadah rudah i 19 okaminah; Drag. bar. Kušlan, učenik VIII. razr. 2 rude i Ivan Stulhofer, učenik V. razreda, 5 kristalografičnih naličakah.

1873-74.

3. Prirodopisna je sbirka imala koncem prošle godine koštur čovečji, mačji, mišji, kokošji, zmijski i šaranov i priredjenu čovečju ruku, 20 sisarah, 148 pticah, 25 vodozemacah, 50 ribah, 753 kukca, 24 štipavca, 13 korepnjakah, 22 cerva, 2446 ljušturah i puževih kućicah, sedam inih mekušacah, 18 zrakašah, 20 koraljah, 1410 bilinah, 136 odpiljaka razna derva, 943 kom. rudah, 236 okaminah, 172 kristalografična nalička i više vrsti semenja.

Ove je godine nabavljeno popreknjom za prirodopisnu sbirku, doznačenom visokom kr. zemaljskom vladom za preklanjsku, lanjsku i ovu godinu u iznosu od 300 for. (gl. G. dopisi) od nižih životinjah: *Pelagia noctiluca*, *holothurnia sp.*, *salpa runcinata* i *gamarus locusta*; nadalje je nabavljen drugi dio redka dela Pokornoga i Ettingshausenova, naslova: *Physiotypiae plantarum austriacarum* u vrednosti od 200 for., i tako imade sada gimnazija to prekrasno delo podpuno i napokon je još iz istih sredstvih nabavljen "Bilderatlas" Leop. Fitzingera.

Ove su pako godine poklonili toj sbirci; Štopski lečnik g. Dr. J. Komarek 9 komadah redkih rudah, gospodjica Sofija Meiksnerova, učiteljica na glavnoj učioni, sbirku solih; g. Uhl 2, a g. J. N. Bartolović 5 komada pticah: nadalje je za učevnu porabu vešto naslikao te gimnaziji poklonio učenik VI.IV. razreda Ivan Stulhofer mozag Gausov i mozag Hottentota, te lubanju cernca i Šimpanza.

1874-75.

3. Prirodopisna sbirka imala je koncem prošle godine 7 koštura i priredjenu čovečju ruku, 20 sisara, 155 ptica, 25 vodozemaca, 50 riba, 753 kukca, 24 štipavca, 14 korepnjaka, 22 crva, 2446 ljuštura i pužalina, 10 inih mekušaca, 18 zrakaša, 20 koralja, 1410 bilina, 136 odpiljaka razna drva, 953 komada ruda, 236 okamina, 172 kristalografična nalička, 5 slika i više vrsti sjemenja. Ove su godine nabavljena popreknjom 3 sisara (*sorex*, *m. erined*, *dasyus*), 22 ptice (medju ostalimi *columba migratoria et livia*, *plocoeus socius*, *phasianus colch.* i t. d.) i dva anatomska preparata. Poklonili su pako: g. Marinovička 1 jastoga; gospodična T. Marinovička 1 kamenicu (*barakolu*); g. prof. F. Pejačević Našički 1 šljuku; načelnik grada Osieka, g. Nikola Živanović, mamutov zub; g. Mjernik liekar u Našicah preko g. prof. Kišpatic 30 okamina; učenik VII. r. J. Stulhofer 10 obličaka od žice za ledcopis i g. J. Sever 2 komada mravinjaka u hrastovu drvu.

1875-76.

3. Prirodopisna sbirka imade od prošle godine 7

koštura i priredjenu čovječju ruku, 23 sisara, 178 ptica, 25 vodozemaca, 51 ribu, 753 kukca, 24 štipavca, 15 korepnjaka, 22 crva, 3446 ljuštura i pužalina, 10 inih mekušaca, 18 zrakaša, 20 koralja, 1410 bilina, 136 odpiljaka razna drva, 953 komada ruda, 266 okamina, 182 kristalografička oblička; 5 slika i više vrsti sjemenja.

Ove je godine nabavljeno: 1 okostnica od žabe, 2 sisara (lutka i spalac), 1 ptica (haliaetos), 3 ribe (salmo, eheneis raja), 2 vodozemca (Chamaeleon, 1 geometrica), 200 vrsti kukaca, dva raka (neprops, gamarus), 2 mekušca, 27 komada mikroskopskih objekta Fričeve sbirke i 3 rude.

Poklonili su pako: g. štopski liečnik Komarek 13 kom. liepih ruda, veletržac g. Czurda 1 labuda, g. Bartolović 1 perdix saxatilis, g. Sever 3 kom. kamenoga ugljena. (Ovo troje posredovanjem g. prof. Kodrića); g. prof. Čičigoj 4 kom. koralja, 1 učenik VII. razreda 1 odpiljak kajsovine, ciepljene na šljivovini, učenik V. razreda Anšan 1 razvijuaša, učenik V. razreda Kolarić 1 regulus cristatus, a bivši učenik V. razreda Angjelić 1 parus caudatus, ptice je pako izpunio g. Eskalini.

1876-77.

3. Prirodopisna sbirka ima od prošle godine 8 koštura i priredjenu čovječju ruku, 25 sisara, 183 ptice, 27 vodozemaca, 54 ribe, 953 kukca, 24 pauka, 15 korepnjaka, 22 crva, 3446 ljuštura i pužalina, 12 mekušaca, 18 zrakaša, 20 koralja, 1410 bilina, 137 odpiljaka razna drva, 980 komada ruda, 266 okamina, 182 kristalografička oblička i više vrsti siemenja.

Ove godine nabavljeno je: 1 aligatorska glava, 1 sisar (Ornithrhynehus), 16 komada ruda.

Poklonili su pako: G. učitelj na ovoj gimnaziji A. Korlević 1 esteriju, 1 brabchypa, 1 pagura i 1 gammara. Gosp. Sever po g. prof. Kodriću: 1 caelopeltis lacertinus; učenici II. razreda: Bedenić i Poturičić po 1 apus caneriformis; Ritteser Jos. 4 ribe, Pelz 2, Frei 1 pticu, Pinterović 1 oroza; učenici I. razreda Hermann, Herzog Mavro i Šandor, Schneider i Weiss sbirke kukaca; vlastelinski priglednik u Valpovu g. Antun Kovačić 1 mamutov zub, te napokon g. trgovac P. Sablica 1 kokosnik.

1877-78.

IV. Prirodopisna sbirka ima od prošle godine 8 koštura i priredjenu čovječju ruku, 26 sisara, 27 vodozemaca, više komada ptica, riba, kukaca, pauka korepnjaka, crvi, ljuštura, pužalina mekušaca, zrakaša, do 1000 kom. ruda, više okamina, vrsti sjemenja, ledaca itd. Ove je godine priraslo

a) poklonom: više komada brušenoga kamenja, zatim 4 kom. ruda i 3 kom. okamenjena kam. ugljena; poklonili su pako: Učenici IV. raz. Gustav Teller i Ćiril Truhelka i prof. Andrija Kodrić.

b) Kupnjom priraslo je 20 komada, med inimi pasji kostur mikroskopični preparati od zuba i Phyloxere; patvorine iz sadre i to, koža u prerezu, zubi u čeljustnici, pluća sa srcem, i lubanja te su još nabavljena razna

orudja za mikrotomiju.

Osim toga ima gimnazija 558 srebrnih i 1311 bakrenih mangura, više komada celtskoga oružja, harmonij i jugoslavensku ornamentiku od Laya, koje i ove godine poklonila vis. kr. zem. vlada nastavak.

1879-80.

IV. U prirodopisnoj sbirci imade od prošle godine:

a) zoologička sbirka 293 kralježnika, 3450 drugih životinja i 25 inih zoologičkih predmeta; prirasla su ove godine 3 kralježnika i 1 ini zoologički predmet, i to poklonom 1 kralježnik, a ostalo kupnjom. Poklonio ga je pako g. Ivan Brnčić, posjednik u Osieku, a bivši učenik ove gimnazije Ivan Zoch poklonio je 1 kutijicu kukaca;

b) Botanička sbirka, koja imade 141 biljevnički list i 136 drugih bilinskih predmeta, nije se ove godine pomnožila ničim.

c) Mineraložka sbirka, koja broji od prošle godine 988 naravnih komada i 182 ledačna modela, pomnožila se je ove godine sa 100 komadića raznih ruda za pokuse sa puhaljkom.

Prirodopisnih slika imade od prije 105, a matematičko-stereometričkih tjelesa 74 komada i 266 okamina.

Sbirka numismatička, brojeća 1938 mangura, nije se ove godine pomnožila ničim.

Nadalje imade gimnazija 1 harmonij i Layevu jugoslavensku ornamentiku, kojoj je poklonom vis. kr. zem. vlade prirasao ove godine IX. i X. svezak; napokon su istim načinom prirasle tabula grbova i znamenata aust. ug. zemalja i Grünneove slike k apustolskoj poviesti.

1880-81.

IV. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zoologička sbirka od prošle godine 296 kralježnjaka, 3450 drugih životinja i 26 inih zoologičkih predmeta; ove godine prirasla su 4 kralježnjaka kupnjom i 2 darom, i to darovao je Zlatko Deszathy, učenik II. b. razreda šumsku sovu (Strix aluco) i vranca (Carbo cormoranus). Od inih životinja kupljena su ove godine 3 komada i model oka.

b) Botanička sbirka imade od prošle godine 141 biljevnički list i 136 drugih predmeta, a ove godine kupljen je 1 model korunova cvieta.

c) Mineraložka sbirka, koja broji od prošle godine 988 naravnih komada i 182 ledačna modela umnožena je kupnjom sliedećih predmeta: 21 komad ruda, 8 ledačnih modela od stakla, imitacija od 4 najveća dijamanta i ljestvica talivosti. Darom prirasla su 3 komada ruda, a darovao ih je Makso Neumann, učenik II.a razreda.

Prirodopisnih slika imade gimnazija 105, a matematičko stereometričkih tjelesa 74 i 266 okamina.

Sbirka numismatička, brojeća 1938 mangura, pomnožila se je ove godine 1 komadom, darovanim prečastnim g. kanonikom Josipom Jankovićem.

Napokon posjeduje još gimnazija 1 harmonij i Layevu jugoslavensku ornamentiku.

1881-82.

IV. U prirodopisnoj sbirci imade: a) Zoološka sbirka od prošle godine 302 kralježnjaka, 3453 druge životinje i 27 inih zooloških predmeta; ove godine prirasla su darom 3 predmeta, i to darovao je Zlatko Deszathy, učenik III. b-razreda crnu rodu (*Ciconia nigra*) i bijelu čaplju (*Ardea alba*), a Jovan Marković, bivši učenik I. b. razreda, gnjezdo od plazice (*Parus pendulinus*).

b) Botanička sbirka ima od prošle godine 141 biljevnički list i 137 drugih predmeta.

c) Mineraložka sbirka, koja broji od prošle godine 1012 naravskih komada i 194 ledačna modela, umnožena je samo jednim komadom rude, koju je darovao g. Antun Hladnik, gimn. učitelj.

Prirodopisnih slika ima gimnazija 105, a matematičko stereometričkih tjelesa 74 i 266 okamina. Ove je godine kupljeno: Atlas, Vogel Europas von Dr. Fritsch, Prag 1871.; 14 tabla Schmidt-Gobel, die schadlichen und nutzlichen Insecten in Forst, Feld und Garten; 12 tabla Dr. R. Leuckhardt und Dr. Nitsche, Zoolog. Wandtafeln; geologische Uebersichtskarte von Bosnien und Herzegovina von Dr. Mojsisović i geologische Karte von Oesterreich-Ungarn von Franz Ritter von Hauer.

Sbirka numizmatička, brojeća 1939 mangura, nije se ove godine pomnožila.

Napokon posjeduje još gimnazija 1 harmonij i Layevu jugoslavensku ornamentiku, koja je poklonom vis. kr. zem. vlade ove godine umnožena sa XI. – XV. svezkom.

1882-83.

IV. U prirodopisnoj sbirci imade: a) Zoološka sbirka od prošle godine 304 kralježnjaka, 3453 druge životinje i 28 inih zooloških predmeta; ove godine darovao je Josip Schott, učenik II. razreda, zelenbaća (*Lacerta viridis*), a kupnjom je nabavljeno: gekač pjegasti (*Platydictylus guttatus*), suličica (*Amphioxus lanceolatus*), vabić (*Squilla mantis*) i *Synapta digitata*.

b) Botanička sbirka ima od prošle godine 141 biljevnički list i 137 drugih predmeta.

c) Mineraložka sbirka ima od prošle godine 1013 naravskih komada i 194 ledačna modela; ove godine umnožila se je darom za 100 komada, i to je darovao velemožni gospodin dr. Josip Kallivoda, zemaljski praličnik u Zagrebu, 15 vrsti (40 komada) i gospodin Ivan Spannbauer, mjernik u Osijeku, 40 vrsti (60 komada) ruda i kamenja.

Prirodopisnih slika ima gimnazija 134, matematičko-stereometričnih tjelesa 74 i 266 okamina; jednu okaminu (*Ammonites*) darovao je ove godine Antun Hummel, učenik V. razreda. Kupnjom je ove godine nabavljeno 5 tabla dr. R. Leuckardt und dr. Nitsche zoolog. Wandtafeln.

Sbirka numizmatična, brojeća 1939 mangura, pomnožila se je ove godine 1 komadom, poklonjenim od prečast. g. kononika Josipa Jankovića.

Nadalje posjeduje ova gimnazija i sbirku predložaka za risanje, koja se je ove godine pomnožila Dollovom

“Neue Sepia-Schule” i Hanselmann-Ringgerovim “Taschenbuch für das farbige Ornament”, napokon 1 harmonij i Layevu Ornamentiku.

1883-84.

III. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zoološka sbirka od prošle godine 307 kralježnjaka, 3455 drugih životinja i 28 inih zooloških predmeta; ove godine darovao je Naco Žetić, učenik I. b. razreda, mladu jesetru (*Acipenser schypa*), a Vladimir David, učenik I. b. razreda, komad moška.

b) Botanička sbirka ima od prošle godine 141 biljevni list i 137 drugih predmeta.

c) Mineraložka sbirka ima od prošle godine 1113 naravskih komada i 193 ledačna modela; ove godine kupljeno je: 4 komada ruda, jedan dichroskop sa 4 dichroskopična objekta i kutija sa reagencijami.

Prirodopisnih slika ima gimnazija 139, matematičko-stereometričkih tjelesa 74 i 267 okamina. Kupnjom su ove godine nabavljene 2 table: Dr. R. Leuckart und Dr. Nitsche, zoolog. Wandtafeln.

1884-85.

III. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zoološka sbirka od prošle godine 308 kralježnjaka, 1455 drugih životinja i 29 inih zooloških predmeta. Ove godine darovao je g. Ivan Kaltnecker, dimnjačar u Osijeku, bjeloglavoga lješinara (*Gyps fulvus*) a Franjo Janda, učenik V. razreda, gnjezdo od dugorepe sjenice (*Parus caudatus*); kupnjom pako nabavljen je europski kokot (*Dactylopterus europæus*), četverorožac (*Ostration Quadricornis*) te lubanja od dupina i zubi behmota, nosoroga, dinotheria i mastodona.

b) Botanička sbirka ima od prošle godine 141 biljevni list i 137 drugih predmeta.

c) Mineraložka sbirka ima od prošle godine 1117 naravskih komada, 193 ledačna modela, 1 dichroskop sa 4 objekta i kutiju sa reagencijami. Ove godine darovao je g. Petar Zimmer, trgovac u Osijeku, Kukanac slankamena i Josip Medić, bivši učenik V. razreda, komad jantara.

Prirodopisnih slika ima gimnazija 141, matematičko-stereometričkih tjelesa 74 i 267 okamina. Kupnjom su ove godine nabavljene 2 table Dr. R. Leuckart und Dr. Nitsche zoologische Wandtafeln.

1885-86.

III. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zoološka sbirka od prošle godine 311 kralježnjaka, 1455 drugih životinja i 37 inih zooloških predmeta. Ove godine umnožila se je sbirka sa 6 kralježnjaka, 3 druge životinje i 60 inih zooloških predmeta, i to darovao je gosp. dr. Josip Matković 50 komada mikroskopičnih preparata i Dragutin Wischek, učenik III. razreda, pticu krešalicu (*Garrulus glandarius*), a kupnjom je nabavljeno ovo: rogovi od divokoze, zubi od medjeda, špiljara (*Ursus spelaeus*), keretka (*Chelonia caretta*),

koža od morskog psa, jaje od afrikanskoga noja (*Struthio camelus*) i od emuja (*Dromaeus novae Hollandiae*), skuša (*Scomber scombrus*), koljuška (*Gasterosteus aculeatus*), tovar (*Gadus morrhua*), plosnatica (*Platessa vulgaris*), jaja od glavonošca, pčela u raznih stupnjevih razvoja, pustenka od peristke, drvo izbušeno od šašnja, šeputnjača (*Retepora cellulosa*), korača (*Flustra foliacea*) i crveni koralj (*Corallium rubrum*).

b) Botanička sbirka ima od prošle godine 1141 biljevni list i 137 drugih predmeta.

c) Mineraložka sbirka ima od prošle godine 1118 naravnih komada i 193 ledčana modela. Ove godine priraslo je 10 komada, i to kupljen je srebreni sjajnik, a ostale darovali su: gosp. Nikola Plavšić, pristav kod ovdašnje trgovačke komore, komad asbesta iz Australije; Erny Rudolf, učenik VIII. razreda, 3 komada pirita i 2 komada olovica; David Vladoje i Margreiter Aladar, učenici III. razreda, svaki po komad rumenice; Bolić Gjuro, učenik III. razreda, komad tuhe. – Okamina ima od prošle godine 267 komada, a ove godine prirasla su još 3 komada tim, što je darovao gosp. Vaso Bratelj, gradonačelnik u Brodu, 2 zuba i vršak dolnje čeljustnice od mamuta (*Elephas primigenius*).

Od inih učila ima gimnazija 143 prirodopisne slike, 74 matematičko-stereometrička tiela, 1 dichroskop sa 4 objekta i kutiju sa 32 reagencije. Kupnjom su ove godine nabavljene 2 table: Dr. R. Leuckart und Dr. Nitsche zoolog. Wandtafeln.

1886-87.

III. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zooložka sbirka od prošle godine 317 kralježnjaka, 1458 drugih životinja i 97 inih zooložkih predmeta. Ove godine umnožala se je sbirka sa 6 kralježnjaka, 5 drugih životinja i 2 ina zooložka predmeta, i to darovao je Schwarz Franjo, bivši učenik I. a. razreda, rogove od srne, a kupnjom je nabavljeno ovo: koža od aligatora (*Alligator lucius*), bandar (*Perca fluviatilis*), smudj (*Lucioperca sandra*), šaran (*Cyprinus carpio*), štuka (*Esox lucius*), crvenperka (*Leuciscus virgo*), pila od pilana (*Pristis antiquorum*), užovka (*Cypraea mauritiana*), Cymbium armatum, mlatić (*Malleus vulgaris*), gljivača (*Fungia limacina*) i pelječa (*Gorgonia flabellum*).

b) Botanička sbirka ima 1141 biljevni list i 137 drugih predmeta.

c) Mineraložka sbirka ima od prošle godine 1128 naravnih komada, 193 ledčana modela i 270 okamina. Ove godine prirasla su 2 komada ruda, i to darovao je Frankl Makso, učenik III. razr. komad ametista i Mahulka Milutin, uč. III. razr. komad mramora, a kupnjom je nabavljeno 5 ledčanih modela od stakla.

Od inih učila ima gimnazija 145 prirodopisnih slika, 74 matematičko-stereometrička tiela, 1 dichroskop sa 4 objekta i kutiju sa 32 reagencije. Ove godine darovao je Ivan Klug, bivši učenik ove gimnazije, 2 slike od *Rhamphorhynchus phyllurus* i *Archaeopteryx lithographica*, a kupnjom je nabavljeno 16 tabla: Dr. R. Lenckart und Dr. Nitsche zoolog. Wandtafeln.

1887-87.

III. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zooložka sbirka od prošle godine 323 kralježnjaka, 1463 druge životinje i 99 inih zooložkih predmeta. Ove godine darovala je gospodja Franciška Belobrajdić dva monstrozna gušćeta.

b) Botanička sbirka ima 1141 biljevni list i 137 drugih predmeta.

c) Mineraložka sbirka od prošle godine 1130 naravnih komada ruda, 198 ledčanih modela i 270 okamina. Ove godine darovao je g. Nikola Plavšić, tajnik trgovačko-obrtničke komore, tri zlatonosne rude iz Šćavnice i gosp. Franjo Vodička, umirovljeni činovnik, nekoliko kosti od predpotopnih sisavaca.

d) Od inih učila ima gimnazija 161 prirodopisnu sliku, 74 matematičko-stereometrička tiela, 1 dichroskop sa 4 objekta i kutiju sa 32 reagencije. Ove godine darovao je Osječanin i njekadanji vrli učenik ove gimnazije g. dr. Emanuel Klein, profesor u Londonu, veleliep nov mikroskop i 78 mikroskopičnih preparata, u ukupnoj vrijednosti od 300 for., a kupnjom je nabavljeno 7 tabla: Dr. R. Leuckart und Dr. Nitsche zoolog. Wandtafeln.

1888-89.

d) Za prirodopis.

1. Uho čovječje, modell od papier mache.
2. Metamorfosa pčele (praeparat).
3. Testudo graeca, skelet.
4. Cyprinus carpio, skelet
5. Belias barus, skelet.
6. Amphyoxus lanceolatus, praeparat.
7. Divlja mačka.

B. Stanje knjižnice i sbirka učila.

(koncem šk. god. 1888/9.)

prirodopis, zoologiju: 770 praeparata.

botaniku: uz herbar 87 vrsti sjemenja i botaničkih praeparata.

mineralogiju: 836 minerala i kamenja i 119 modella.

slika (prirod.): 239 kom.

osim toga: Reichertov mikroskop sa 54 mikroskopička praeparata.

1888-89.

III. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zooložka sbirka od prošle godine 325 kralježnjaka, 1463 druge životinje i 99 inih zooložkih predmeta. Ove godine darovao je g. Nikola Plavšić, tajnik trgovačko-obrtničke komore, lubanju od kune i školjku *Ostrea crista galli*, a kupnjom nabavljeno je ovo: poljski miš (*Arvicola arvalis*), poljska ševa (*Alanda arvensis*), čvorak (*Sturnus vulgaris*), daždevnjak (*Salamandra maculata*), žaba u preobrazbi, konjska muha (*Gastrus equi*), ovčji štrk (*Oestrus ovis*), poštarski rog (*Spirula Peronii*), kamotoč (*Pholas dactylus*), preobrazba lastina repa (*Papilio machaon*).

b) Botanička sbirka ima 1141 biljevni list i 137 drugih predmeta; kupnjom pako nabavljeno je ove godine 220 tajnovcjetnih bilina.

c) Mineraložka sbirka ima od prošle godine 1133 naravna komada ruda, 198 ledčanih modela i 270 okamina. Ove godine darovao je g. Nikola Plavšić, tajnik trgovačko-obrtničke komore, komad kremena i željezne rudače.

d) Od inih učila ima gimnazija 168 prirodopisnih slika, dichroskop sa 4 objekta, mikroskop sa polariskopom i 150 mikroskopičnih preparata, kutiju sa 32 reagensije. Ove godine darovao je g. Dragutin Pruckner, director slavenske zemaljske sredotočne štedionice, akvarium, a kupnjom je nabavljeno 15 mikroskopičnih preparata.

1889-90.

III. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zoološka sbirka od prošle godine 330 kralježnjaka, 1469 drugih životinja i 100 inih zooloških predmeta. Ove godine darovao je g. Gustav Lerch, inžinir iz Valpova, sbirku kukaca, a kupnjom je nabavljeno ovo: lubanja od konja (*Equus caballus*), lubanja od tuljana (*Phoca vitulina*), kunić injiciran, preobrazba od vrbotoča (*Cossus ligniperda*), pajasenov svilac (*Attacus Cynthia*) i mikroskopičan preparat od svrabca (*Sarcoptes scabiei*).

b) Botanička sbirka ima 1141 biljevni list, sbirku od 220 tajnovcjetnih bilina i 137 drugih predmeta. Ove godine nabavljeno je kupnjom 7 mikroskopičnih preparata.

c) Mineraložka sbirka ima od prošle godine 1135 naravnih komada ruda, 198 ledčanih modela i 270 okamina. Ove godine darovao je g. A. Hladnik, gimn. profesor, 2 komada rumenice iz Radoboja; g. Ferdo Miller, gimn. profesor, okaminu Clypeaster iz Bosne, a Dragutin Ignjić, učenik V. g. razreda, 2 komada aragonita. Kupnjom su nabavljene ove rude: nikelin, kobaltin, arsenova pakovina, bakreni sjajnik, bakrena rudača, olivin, macino oko, hidrofana, nefelin i kaolin.

d) Od inih učila ima gimnazija 168 prirodopisnih slika, dihoskop sa 4 objekta, mikroskop sa polariskopom i 165 mikroskopičnih preparata, kutiju sa 32 reagensije i akvarij. Kupnjom su ove godine nabavljene 4 table Dr. R. Leukart und Dr. Nitsche zoologische Wandtafeln.

1890-91.

III. U prirodopisnoj sbirci imade:

a) Zoološka sbirka ima od prošle g. 331 kralježnjaka, 1473 drugih životinja i 100 inih zooloških predmeta. Ove godine prirasla su kupnjom 2 zoološka predmeta.

b) Botanička sbirka ima 1141 biljevni list, sbirku od 220 tajnovcjetnih bilina i 144 druga predmeta.

c) Mineraložka sbirka ima 1152 naravna komada, 198 ledčanih modela i 271 okaminu. Njekoji manji darovi, učinjeni ovoj sbirci tečajem ove godine, nemogu se svi poradi sveudilj trajuće bolesti dotičnoga čuvara g. prof. Fr. Furlića ovdje potanko označiti, već će se to učiniti u izvješću za dođu školu godinu.

d) Od inih učila ima gimnazija 172 prirodopisne slike,

dihoskop sa 4 objekta, mikroskop sa polariskopom i 165 mikroskopičnih preparata, kutiju sa 32 reagensije i akvarij. Kupnjom su ove godine nabavljene 4 table Dr. R. Leukart und Dr. Nitsche zoologische Wandtafeln.

1891-92.

III. U prirodopisnoj zbirci ima od prošle godine

a) zoološka sbirka 331 kralježnjaka, 1473 druge životinje i 102 inih zooloških predmeta. Kupnjom je ove godine narasla: 1 serijom razvoja pastrve "*Salmo fario*" i za 15 zooloških tablica. Darovaše: Slavno ravnateljstvo narodnog zoološkog muzeja Pravu riječnu bisernicu (*Margaritana margaritifera* L); 1 ptičje gnijezdo plazice (*Parus pendulinus*) gosp. lječnik Dr. Močanin i više nadjevenih močvarnih ptica gosp. veleposjednik Stevo Nikolić. K omu su darovali: 1 kristalni lik uč. V. razr. Band; pticu pozviždaća (*Numenius arquatus*) i eju (*Strigiceps cinerascens*) uč. V. razr. Kirchbaum; 1 šišmiša uč. II. razr. Pruckner; 2 bjelouške, 1 guštera i 2 ptičja gnijezda uč. I. a) razr. Zelenka; 1 zmiju, 1 guštera i 1 šišmiša uč. I. a) razr. Trčak; 2 šišmiša i 1 poljskoga miša uč. I. b) razr. Carević; k tomu su učenici u opće, a osobito učenici I. razreda marljivo sabirali kukaca;

b) botanička sbirka 1141 biljevni list, sbirku od 220 tajnovcjetnih bilina i 144 predmeta; kupnjom je ove godine prirasla serijom od 15 botaničkih tablica;

c) mineraložka sbirka 1152 ruda, 198 kristalnih likova i 271 okaminu. Narasla je darovavši joj učenik VI. razreda Sonns 21 kristalni lik, uč. VI. razr. Ebrić manganovu rudaču, uč. V. r. Band 1 kristalni lik, uč. V. r. Kirchbaum komad vapnenca, uč. V. razreda Petru više komada ruda;

d) k tomu još 117 prirodopisne slike, dihoskop s 4 objekta, mikroskop s polariskopom i 165 mikroskopskih preparata, kutiju s 4 reagensije i trošni već okvarium, a kupilo se: lupski stativ s kladicom i 2 lupe (povećanje: 15-ero i 30-ero).

1892-93.

U prirodopisnoj zbirci ima:

a) zoološka sbirka 354 kralježnjaka, 1473 druge životinje i 102 inih zooloških predmeta. Darovaše: Gosp. J. Pruckner, ravnatelj štedionice, veliki osinjak; gosp. šumarnik Pfenningberger lubanju orla i vidre; g. Holbling sovu i lješinara; g. prof. D. Marković crvenrepku; uč. VI. razreda Rossler plazicu, strnadicu, svačka i jaja ptičjih; Bözendorfer rog afrikanske sajge; Bemm pijavica i lisanku; uč. IV. razreda Fragner: zelembača, zmiju, svlak zmije, plitvonožica, lubanju divlje patke i gavrana; uč. III. razreda Anlauf sbirku drveća, a Brkić morskog raka; uč. II. razreda Benak trakavicu i Stettner trakavicu; uč. I. razreda Fuchs krticu, Tirich postolku, Rabar hrčicu, Wilhelm školjku.

b) botanička sbirka 1141 biljevni list, sbirku od 220 tajnovcjetnih bilina i 144 predmeta.

c) mineraložka sbirka 1155 ruda, 220 kristalnih likova i 271 okaminu. Darovaše kr. ug. geološki zavod 162

komada kamenja, uč. VIII. razreda Rehak 2 riblja otiska, g. Srebrić okamenjeno drvo.

d) K tomu još 219 prirodopisnih slika, dihoskop, mikroskop, mikroskopski preparati, lupski stativ s lupama, akvarij, kutija s reagencijama.

Osim toga narisali su uč. VI. razreda Georgijević 1, a Kohn 2 prirodopisne tablice.

1893-94.

V. U prirodopisnoj zbirci (ove godine konačno preuređenoj, katalogiziranoj i nanovo inventiranoj) ima:

a) Zoološka zbirka 321 kralježnjak, 1807 drugih životinja, 304 ina zoološka predmeta. – Lijep je dar poslao Narodni zoološki muzej od 47 nadjevenih krasnih i rijetkih ptica, vrijednih 134 for. 50 nč.; osim toga je darovao uč. I. b. razreda Bojanec Ervin lijep Astur palumbarius. – Plemenitim nastojanjem gosp. J. C. Prucknera, ravnatelja "Slav. sredot. štedionice", učinila se kolekta od 50 for. za kupljenje prekrasne zbirke eksotičnih lepira (darovaše u kolektu: Slavonska zem. sredot. štedionica, Osječka štedionica, Đakovački mlin na valjke, Poduzetništvo slav. lokalne željeznice; gg. Pruckner, dr. Neumann, A. Krausz, J. Willheim, A. Friml, C. Šeper, J. Pfeiffer, Fr. Weisz, F. Gottschalk, S. Kastenbaum, E. Biro.)

b) Botanička zbirka ima 1171 biljevni list, zbirku od 220 tajnocvjetnih bilina, 148 predmeta i 95 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 644 kom. ruda uz obilje duplikata i 223 ina predmeta.

Između nabavljenim predmetima osobito se ističu: Grupa od 4 prekrasna kolibrića; injicirani preparati zmije, raka i pijavice; pak osobito poučni, a u spiritu čuvani razvoj mrava, hrušta i kućne muhe. Osim toga se je zbirka obogatila sa više skeleta i anatomskih preparata. – napose se spominju još i vrlo poučni modeli kristala, kojima se lako hemiedrija lečanih oblika tumači.

1894-95.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 325 kralježnjaka, 1.810 drugih životinja, 309 inih zooloških predmeta. – Gosp. Dragutin Herman darovao je jednoga nakljukanoga psa.

b) Botanička zbirka ima 1.171 biljevni list, zbirku od 220 tajnocvjetnih bilina, 148 predmeta i 95 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 648 kom. ruda uz obilje duplikata i 223 ina predmeta.

1895-96.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 327 kralježnjaka, 1.810 drugih životinja, 312 inih zooloških predmeta. – G. Dr. J. Mračanin darovao je nakljukanu sivu čaplju i zelenu žunu.

b) Botanička zbirka ima 1.171 biljevni list, zbirku od 221 tajnocvjetnu bilinu, 156 predmeta i 95 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 658 kom. ruda uz obilje duplikata i 226 inih predmeta.

1896-97.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 327 kralježnjaka, 1.810 drugih životinja, 324 inih zooloških predmeta.

b) Botanička zbirka ima 1.171 biljevni list, zbirku od 221 tajnocvjetne biline, 204 predmeta i 95 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 658 kom. ruda uz obilje duplikata i 226 inih predmeta.

1897-98.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 329 kralježnjaka, 1.812 drugih životinja, 329 inih zooloških predmeta.

b) Botanička zbirka ima 1.271 biljevni list, zbirku od 222 tajnocvjetne biline, 205 predmeta i 98 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 668 kom. ruda uz obilje duplikata i 227 inih predmeta.

1898-99.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 331 kralježnjaka, 1.813 drugih životinja, 325 inih zooloških predmeta.

b) Botanička zbirka ima 1.271 biljevni list, zbirku od 222 tajnocvjetne biline, 207 predmeta i 98 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 671 kom. ruda uz obilje duplikata i 228 inih predmeta.

1899-1900.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 334 kralježnjaka, 1.813 drugih životinja, 326 inih zooloških predmeta.

b) Botanička zbirka ima 1.271 biljevni list, zbirku od 221 tajnocvjetne biline, 208 predmeta i 98 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 671 kom. ruda uz obilje duplikata i 228 inih predmeta.

1900-01.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 334 kralježnjaka, 1.813 drugih životinja, 333 ina zoološka predmeta.

b) Botanička zbirka ima 1.271 biljevni list, zbirku od 221 tajnocvjetne biline, 208 predmeta i 100 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 671 kom. ruda uz obilje duplikata i 228 inih predmeta.

1902-03.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 355 kralježnjaka, 1.813 drugih životinja, 333 ina zoološka predmeta.

b) Botanička zbirka ima 1.271 biljevni list, zbirku od 221 tajnocvjetne biline, 212 predmeta i 124 slika.

c) mineraloška zbirka ima 671 kom. ruda uz obilje duplikata i 228 inih predmeta.

1903-04.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 359 kralježnjaka, 1.813 drugih životinja, 336 inih zooloških predmeta.*)

b) Botanička zbirka ima 1.271 biljevnih listova, zbirku od 221 tajnocvjetne biline, 213 predmeta i 124 slike.

c) Mineraloška zbirka ima 671 kom. ruda uz obilje duplikata i 228 inih predmeta.

*) Presv. g. grof Rudolf Normann – Ehrenfelski, vlastelin valpovački, darovao je zbirci nadjevenu lisicu i dvije divlje patke.

1904-05.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 360 kralježnjaka, 1.818 drugih životinja, 196 inih zooloških predmeta i 145 slika.

b) Botanička zbirka ima 1.398 biljevnih listova, zbirku od 221 tajnocvjetne biline, 217 predmeta i 127 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 673 kom. ruda uz obilje duplikata i 7 slika, 181 ledačni model, 48 inih predmeta i 7 slika.

1905-06.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 362 kralježnjaka, 1.820 drugih životinja, 198 inih zooloških predmeta i 145 slika.

b) Botanička zbirka ima 1.388 biljevnih listova, zbirku od 221 tajnocvjetne biljke, 217 predmeta i 127 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 673 kom. ruda uz obilje duplikata i 7 slika, 181 ledačni model, i 48 inih predmeta i 7 slika.

1907-08.

V. u prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 370 kralježnjaka, 1.820 drugih životinja, 345 inih zooloških predmeta.

b) Botanička zbirka ima 1.271 biljevnih listova, zbirku od 221 tajnocvjetne biline, 213 predmeta i 128 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 671 kom. ruda uz obilje duplikata i 228 inih predmeta.

1908-09.

V. U prirodopisnoj zbirci ima:

a) Zoološka zbirka 370 kralježnjaka, 1.820 drugih životinja, 347 inih zooloških predmeta.

b) Botanička zbirka ima 1.271 biljevnih listova, zbirku od 221 tajnocvjetne biline, 213 predmeta i 128 slika.

c) Mineraloška zbirka ima 671 kom. ruda uz obilje duplikata i 228 inih predmeta.

1910-11.

c) Prirodopisna zbirka.

1. Lucamus, Carabus i Venessa potpuno raščlanjeni u staklenom ormariću.

2. Prirodni sistem bilja (suhi preparat) u staklenom ormariću.

Ukupna vrijednost prirasta 84 K -

1911-12.

c) Prirodopisna zbirka.

1. Naši zubi (tabla sa slikama).

2. Modeli kristalnih sustava od žice.

3. Organi za grizenje trčka kožnog (Procrustes coriaceus).

4. Zbirka primjera za domaću i eksotičnu mimikriju.

5. Dr. P. Pfurtscheller, Lamellibranchiata (slika).

6. Eupomotis aureus Jord. (Darovao g. Fridrich Müller.)

7. Zbirka domaćih lepirova. (Darovao uč. VI. r. F. Lemarie.)

Ukupna vrijednost prirasta 120 K 60 f.

1912-13.

c) Prirodopisna zbirka.

1. Fraas, Razvoj zemlje i njezinih stanovnika s profilom slojeva (7 slika).

2. Živčani sustav kukaca (model).

3. Cjevasta kost čovjeka (mikroskopski preparat).

4. Schmeil: Orang-utan (slika).

5. Schmeil: Potočni konj (slika).

6. Schmeil: Zmije (slika).

7. Schmeil: Alge (slika).

8. Leutemann: Čimpanza (slika).

9. Leutemann: Dabar (slika).

10. Leutemann: Plamenac (slika).

Ukupna vrijednost prirasta 109 K 10 f.

1913-14.

c) Prirodopisna zbirka.

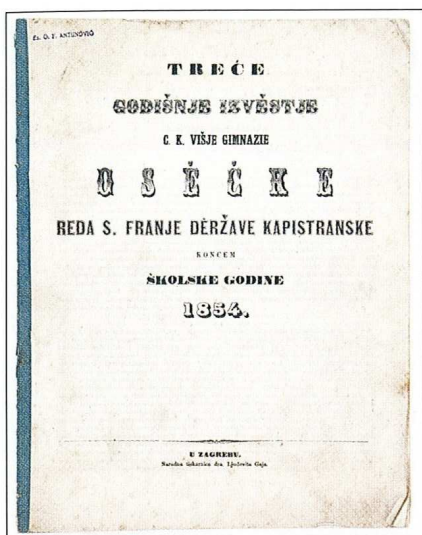
1. L. Errera i E. Laurent, Fiziološke slike iz bilinstva (15 tabli).

Ukupna vrijednost prirasta 87 K

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Iz Izvješća tiskanog 1854. g. saznajemo da je gimnazijska Prirodopisna zbirka utemeljena doniranim primjercima. Daljnja izvješća daju uvid u godišnje povećanje prirodoslovnih učila.⁸ Dakle Prirodopisna zbirka utemeljena je zahvaljujući darovima pojedinaca među kojima su: *G. Heszki upravitelj graditeljstva za*

⁸ Izvješća su u dijelu teksta o školskim vijestima sadržavala osnovu predavanja, pregled osnove predavanja po učiteljima, slobodne i obavezne predmete, zbirke nastavnih učila i druge korisne informacije.

Heim župnik unutarnjeg grada Ošćka 22. bakt. kom. G. Lehmann III. razreda norm. učitelj 25. bakt. kom. G. Josip Janković doljnog grada Ošćka župnik 1. srebr. i 12. bakt. kom. Dragutin Graufgruber V. razreda učenik 6. bakt. kom. Ferdo Eisenbarth učenik V. razr. 4. bakt. Melchior Schaba građanin ošćki 1. srebr. i 4. bakt. O. Soloso Kéthvaric gimn. prof. 20. srebr. i 357. bakt. kom. G. Dugački učitelj počet. učion. 20. bakt. kom. G. Franjo Buday građanin ošćki 12. bakt. kom.

IV. Prirodopisna sbirka.

Prirodopisna sbirka ustanovljena je istom teknuće godine, i podigla se je uz prinesak dobrovoljni: G. Hezski, građiteljstva za Slavoniju upravitelj rudinah 50 komada. G. Josip i Josefa Vetter školjkih 30 kom. G. Mravrak ovogradski ranarnik u 2 staklena pokrivena ormara sbirku lepirovah od 222 kom. G. Drag. Lehmann knjigotizac rudinah 15 kom. G. Ladislav Molnar, lekarnik rudinah 8 kom. V. O. Dam. Kirchmayer rozićie vrbnjaka. G. Heller lekar morskoj konjica i 3 puza. G. Hummel učitelj i kamen od staro-rimskie sgrade u Sreću i više komadah rudinah u staklenima posudicama. O. Menyei Skender 4 salamandru, različitih kukaca 32 i raznovestnih lepirova 8 kom. Isidor Schaubitz rudinah 15 kom. Mavrak Ante učenik 6. razreda rudinah 10. kom. Hering Adolfo učenik 3. razreda rudinah 3. kom. Ferdo Blau učenik 3. razreda rudinah 3 komada. Klokočević Imbro učenik 3. razr. rudinah 5 kom. Josip Heller učenik 5. razreda puzevah 3 kom. Petar Modesti učenik 5. razreda rudinah 4 kom. Franjo Knitl učenik 5. razreda rudinah 6. kom. O. Gavro Schilhabl gimn. učitelj rudinah 15. kom.

Osim ovih imenice navedene ima i drugo gg., koji su što za prirodopisnu što za novčarnu sbirku prineli, nu iz čednosti radi su da se neimenuju. —
Fizikalni strojevi nabavljeni su stranom iz kamatah glavnice od 5000 for. srebr. od prisvetlog g. biskupa Josipa Strossmayer-a ustanovljene za potrebite fizikalno sprave, stranom iz blagajne slavnog grada Ošćka. —

Slavoniju, G. Josip i Josefa Vetter, G. Mravrak ovogradski ranarnik, G. Drag. Lehmann knjigotizac, G. Ladislav Molnar lekarnik, V. O. Dam. Kirchmayer, G. Heller lekar, G. Himmel učitelj, O. Menyei Skender, Isidor Schaubitz, Mavrak Ante učenik, Hering Adolfo učenik, Ferdo Blau učenik, Klokočević Imbro učenik, Josip Heller učenik, Petar Modesti učenik, Franjo Knitl učenik, O. Gavro Schilhabl gimn. učitelj, biskup Josip Strossmayer.

Prvih desetak godina zbirka se upotpunjavala darovima a potom i otkupima. U ovom razdoblju značajniji darovi su 38 nerastlina, 75 morskih biljaka i 10 ptica J. Vettera, 88 primjeraka morskog bilja učenika V. Nepomucka, 54 rude katastralnog mjernika J. Adlera, 15 okamina učenika S. Flambacha, 20 ljuštura učenika M. Kolarića i 100 biljaka gimnazijskog profesora J. Penza i J. Vidakovića. Nadalje su među donatorima najbrojniji bili učenici i profesori, te ošćki građani među kojima su prednjačili liječnici i gospodarstvenici, a među ostalim donatorima ističemo grofa Pejačevića, te prvog kustosa Muzeja Slobodnog i kraljevskog grada Osijeka, Andriju Kodrića. Kao donatori istakle su se i Visoka kraljevska zemaljska vlada, Narodni zoološki muzej, Kraljevski ugarski geološki zavod i sl. Od 1866/67.g. Prirodopisna zbirka se počinje nadopunjavati otkupima pa je u sljedećih desetak godina zbirka na taj način porasla za četiristotinjak primjeraka. Godine 1871/72. iz zbirke je uklonjeno 1370 oštećenih prirodnina među kojima 3 sisavca, 29 ptica, 1336 kukaca i 2 koralja.

Prirodopisna učila sve do godine 1879/80. g. nisu klasificirana prema znanstvenim disciplinama u zoološku, botaničku, mineralošku zbirku i ostala učila već su životinjske vrste grupirane unutar razreda, a okamine, rude, herbarij, drveće, prirodopisne slike posebno. Donacije su uglavnom bile pojedinačni primjerci ili manje skupine, a pojedini su donatori darovali i više desetaka prirodnina, među kojima su najveće donacija 47 rijetkih prepariranih ptica Narodnog zoološkog muzeja u Zagrebu i 162 primjerka kamena dar Kraljevskog ugarskog geološkog zavoda u Budimpešti. Izvješća od 1896/97. godine više ne ističu način nabave prirodopisnih učila.

Zadnji konkretni brojeani podaci o stanju glavnih prirodopisnih zbirki pokazuju da je 1908/09. g. zbirka sadržavala sveukupno 5.269 primjeraka: zoološka 2.537, botanička 1.833, a mineraloška 899 primjerka. Godine 1892./93. zadnji put se u Prirodopisnoj zbirci spominju ina učila među kojima se čuva 219 prirodopisnih slika, dihoskop, mikroskop, mikroskopski preparati, lupski stativ s lupama, akvarij i kutija s reagensijama. Do 1929. g. zoološka je zbirka porasla za 77 kraljeznjaka i 365 drugih životinja, botanička zbirka za 1130 biljevnih listova i 426 drugih biljnih predmeta, a u mineraloškoj zbirki, koja je do 1892/93. brojila 1155 ruda, 220 kristalnih likova i 271 okaminu, već sljedeće godine stanje zbirke razvrstanoj na rude, duplikate ruda i ine predmete, broj iskazanih primjeraka bio je gotovo upola manji. Zadnji brojeani podatak ove zbirke je 671 primjerak ruda uz obilje duplikata i 228 inih predmeta.

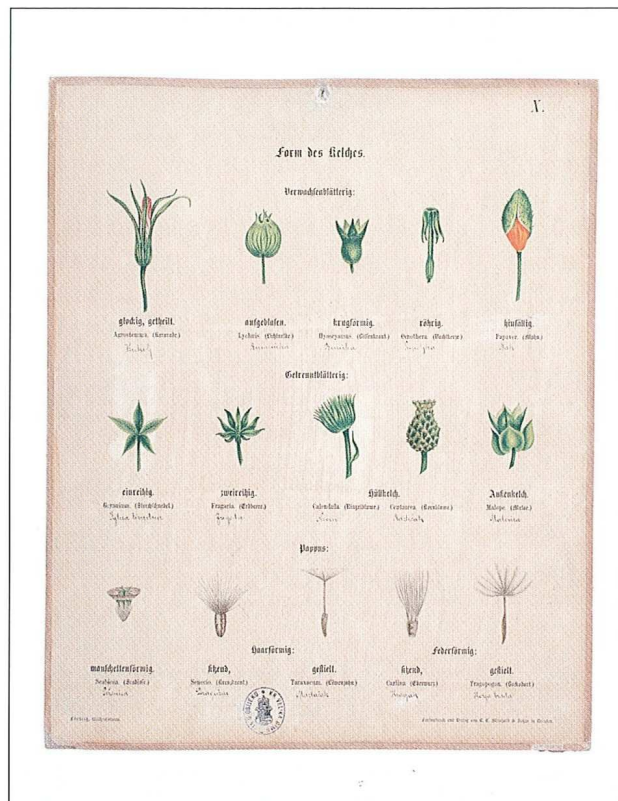
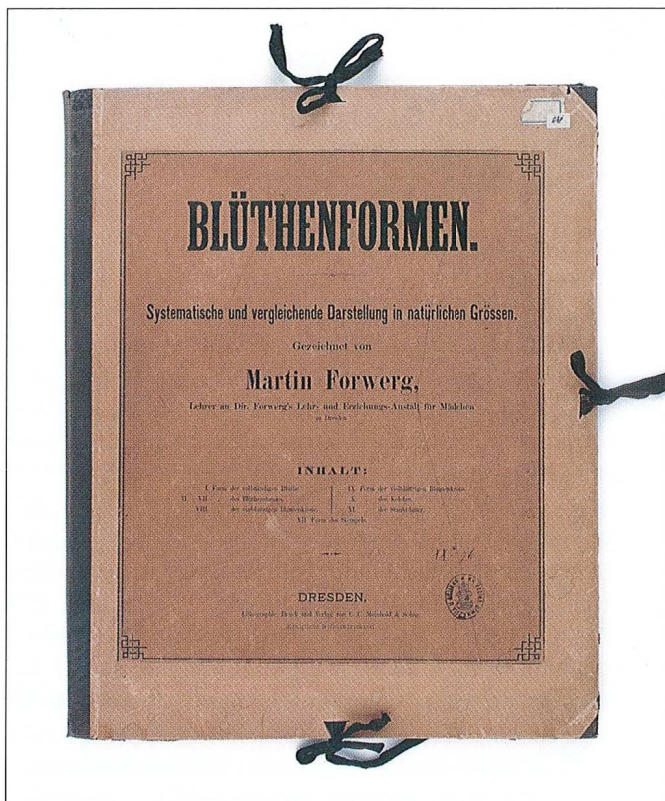
Za adekvatan smještaj ovako velike i značajne gimnazijske zbirke prirodopisnih učila poglavarstvo je Slobodnog i kraljevskog grada Osijeka 1871/72. g. izdvojilo sredstva za obnovu starih i izradu dva nova velika ormara.

TABLICA ZADNJEG CJELOVITOG PREGLEDA STANJA PRIRODOPISNE ZBIRKE VELIKE KRALJEVSKE GIMNAZIJE U OSIJEKU IZ 1908/09.

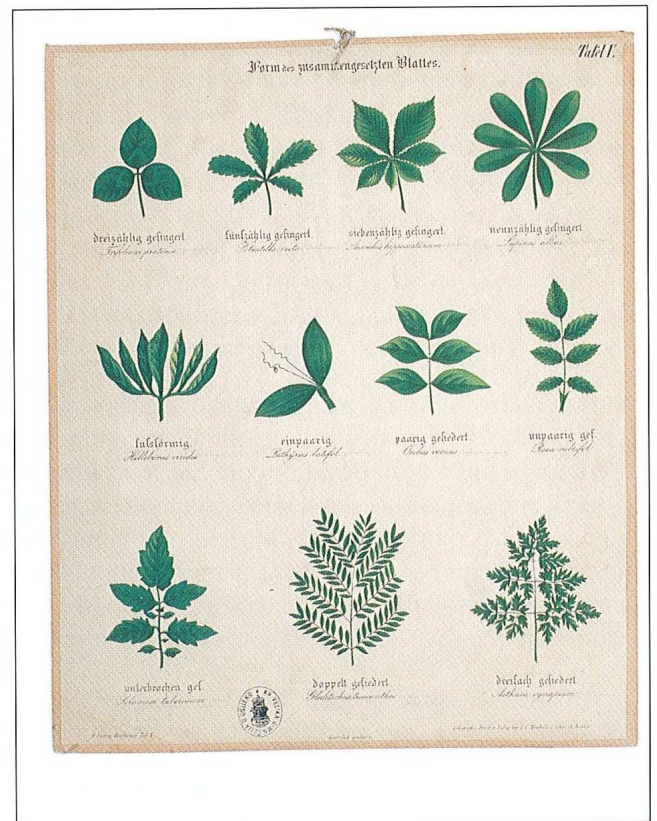
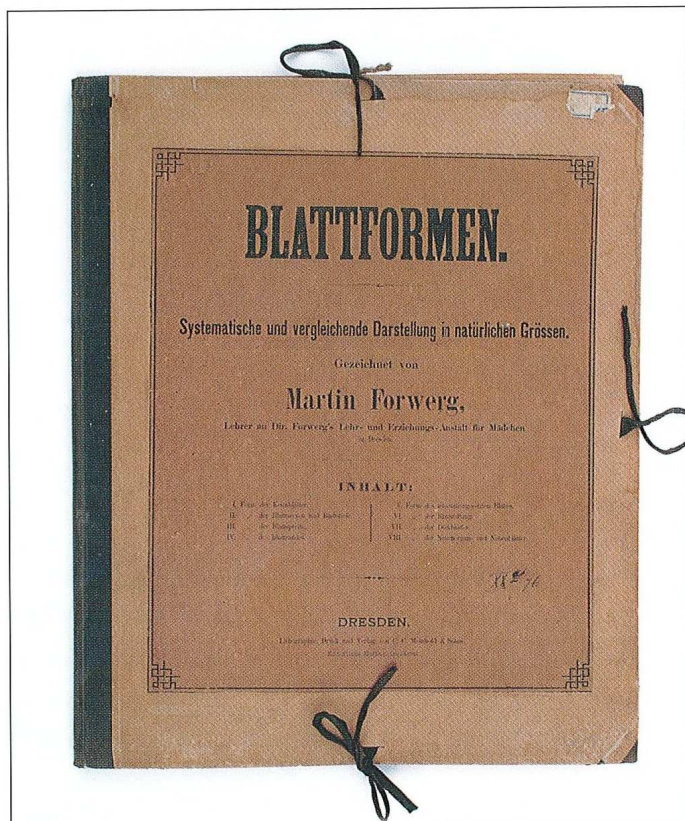
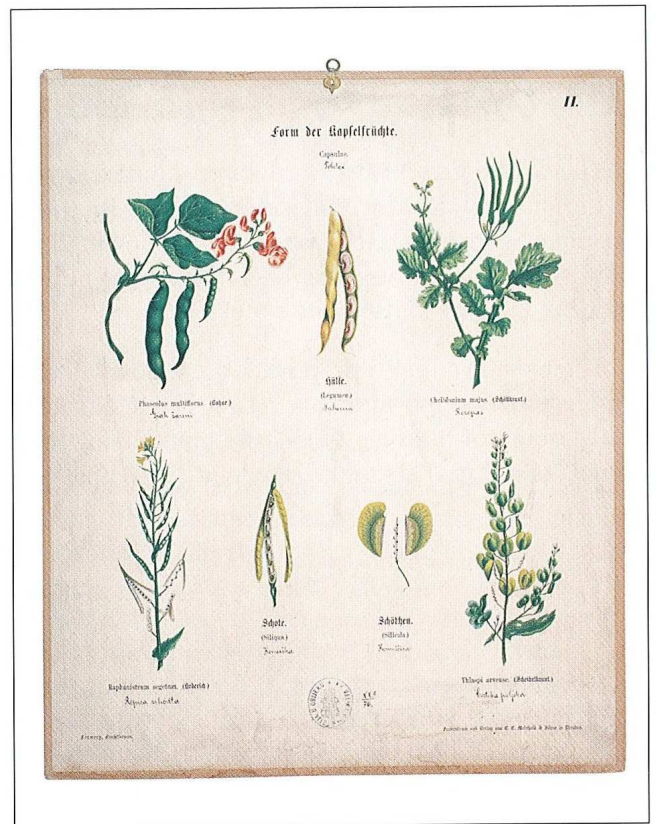
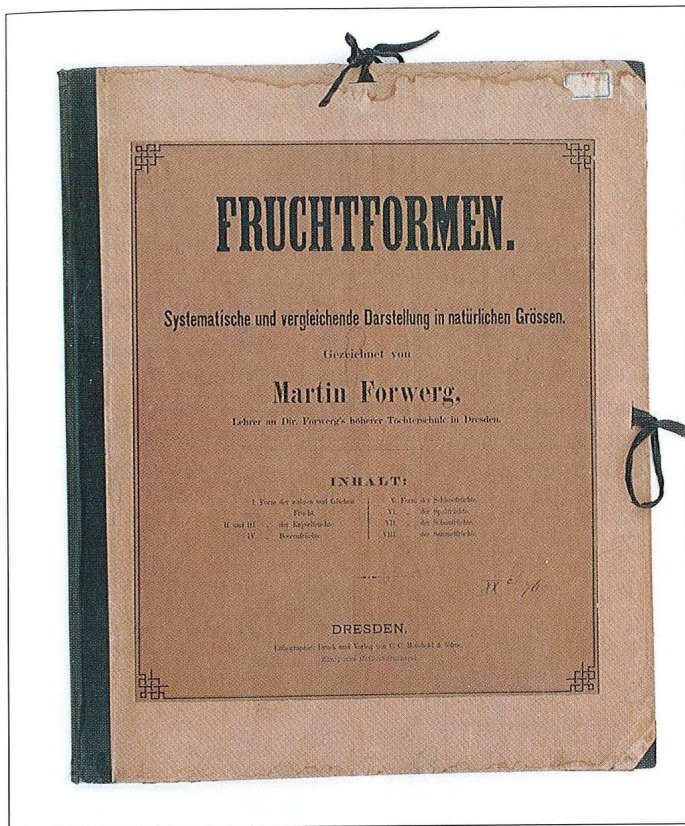
Naziv zbirke	Naziv podzbirke	Broj komada
Zoološka zbirka	Kraljeznjaci	370
	Druge životinje	1.820
	Ini zoološki predmeti	347
Botanička zbirka	Biljevni listovi	1.271
	Tajnocvjetne biline	221
	Predmeti	213
Mineraloška zbirka	Slike	128
	Rude (uz obilje duplikata)	671
	Ini predmeti	228

Premda nema izravne potvrde da su donirani ihtiološki primjerci pripadali Prirodopisnoj zbirci Kraljevske velike gimnazije u Osijeku, analogijom s podjednako starim sačuvanim prirodinama ili učilima iz iste gimnazije kojih je podrijetlo neupitno jer na sebi

imaju odgovarajuću oznaku, hipotezu potvrđuje i podatak da je jedna od pravnih slijednica ove gimnazije bila i današnja Ekonomska škola,⁹ koja se i danas nalazi u zgradi bivše Kraljevske velike gimnazije.

⁹ Druga pravna slijednica gimnazije bila je današnja Osnovna škola Antuna Mihanovića, u kojoj se nalazi veći broj prirodoslovnih učila, koja potječu iz razdoblja Austro-ugarske Monarhije, a pojedina učila imaju i pečat ove slavne gimnazije.

NATURAL HISTORY COLLECTION AT BIG THE ROYAL GRAMMAR SCHOOL IN OSIJEK AND ORIGINS OF RECENTLY DONATED FISH AT MUSEUM OF SLAVONIA

SUMMARY

This article presents the formation and development of the natural history collection at the Big Royal Grammar School in Osijek from its foundation in 1854 to 1909. Annual school reports have served as the main source of information about the topic.

The main hypothesis proposes a great possibility that the 4 fish specimens which have recently been donated to the Museum of Slavonia in Osijek could belong to the school collection. There is no direct evidence that would

support such a theory. Instead, the hypothesis is explained by the fact that the lists of objects from the school collection were cumulative, in other words, natural history items were listed by groups of objects and less frequently by name or individually. Thus, the donated objects have been associated with the mentioned school collection by comparison with the equally old and preserved natural history objects or teaching aids from the same school whose origin is unquestionable since they were marked accordingly.